

Naplňování opatření v rámci Strategie prevence závislosti Ústeckého kraje v roce 2020

Oblast primární prevence

Hlavní cíl: snížit míru experimentálního a příležitostného užívání drog zejména mezi mladistvými
- motivace k životnímu stylu bez drog

Specifické cíle:

1. Zajištění realizace kvalitních programů primární prevence v Ústeckém kraji
2. Efektivnější koordinace a spolupráce v oblasti primární prevence v Ústeckém kraji

Cíl č. 1: Zajištění realizace kvalitních programů primární prevence v Ústeckém kraji – plnění probíhá

1. Opatření: Zajištění stabilního financování programů specifické primární prevence
2. Opatření: Podpora kvality preventivních programů
3. Opatření: Zvýšení dostupnosti programů primární prevence

Realizaci kvalitních programů podpořil Ústecký kraj zajištěním finančních zdrojů a zároveň poskytovatelé protidrogových služeb tvorbou a samotnou realizací primárně preventivních programů. V letošním roce byly v souvislosti s pandemií onemocnění COVID-19 a následným uzavřením škol výrazně omezené aktivity primární prevence. Jednotliví poskytovatelé reagovali na tuto novou situaci vytvořením programů v online prostředí, komunikací v online prostředí, komunikací a podporou pedagogů apod. Podrobnější popis následuje níže v textu.

Aktuální nabídka programů primární prevence

V Ústeckém kraji poskytují k roku 2020 komplexní certifikované programy všeobecné primární prevence rizikového chování v oblasti závislosti tři poskytovatelé protidrogových služeb – Světlo Kadaň, z.s., WHITE LIGHT I., z.ú. a Oblastní spolek ČČK Litoměřice. Programy jsou v rámci akreditovaného rozsahu rizikového chování sestavovány „na míru“ potřebám škol i jednotlivých tříd. Do výše získaných dotací mohou být programy realizovány zdarma, případně za nižší cenu. S třídními kolektivy se pracuje opakovaně obvykle formou tříhodinových interaktivních bloků. Některé organizace nabízejí kromě práce s dětmi další aktivity, jako jsou informační besedy pro rodiče, nabízejí vzdělávání pro pedagogy a metodiky prevence nebo konzultace pro pracovníky škol i žáky. Po všech poskytovaných dlouhodobých programech je vysoká poptávka, která převyšuje kapacitu preventivních týmů poskytovatelů.

Spolek Světlo Kadaň realizuje certifikovaný dlouhodobý program školské všeobecné primární prevence „Světlem k prevenci“ pro základní školy od 4. nebo 6.–9. třídy a střední školy od 1.–3. ročníku. Program je zaměřený na 7 tematických okruhů (i mimo oblast adiktologie). Spolek také nabízí akreditované vzdělávání pro lektory primární prevence a metodiky škol. Podrobné informace jsou dostupné zde: <https://www.svetlokadanzs.cz/primarni-prevence/>.

Během uzavření škol v roce 2020 realizovala služba Světlem k prevenci mnoho podpůrných a rozvojových aktivit. Každý všední den byl možný online chat pro děti a mládež na sociální síti Facebook. Zprovozněna byla Linka pro pedagogy, jedná se především o psychosociální podporu,

leták s nabídkou služby byl distribuován školám prostřednictvím pedagogicko psychologické poradny ÚK. Došlo k aktualizaci metodiky program primární prevence (dále také PP) a rozšíření o 3 nová témata. V rámci osvěty veřejnosti jsou nabízené workshopy pro veřejnost (příklad témat – Kybersprostor, Na hraně rizika aj.), v roce 2020 proběhly pouze dva s nízkou účastí. Program dále založil nový instagramový účet. Aktuálně pracuje program na uvedení certifikovaných bloků prevence do online prostředí. Nyní probíhá pilotní výuka.

Organizace WHITE LIGHT I., z.ú. založila v roce 2016 Centrum primární prevence a vytvořila autorský preventivní program všeobecné primární prevence „Všeho (jenom) s Mírou“ pro žáky 5.–7. tříd základních škol. Certifikovaný program je zaměřen na prevenci nelátkových závislostí, užívání alkoholu a kouření. Program získal v roce 2019 prestižní ocenění v rámci národního kola Evropské ceny prevence kriminality. Pro střední školy byl vytvořen program zaměřený na 7 okruhů rizikového chování. Poskytovatel pracuje aktuálně na programu selektivní prevence. Podrobně zde: <http://wl1.cz/centrum-primarni-prevence/>.

V roce 2020 uskutečnil spolek během prvních 2 měsíců roku celkem 126 bloků primární prevence ve 32 třídách a v 11 školách, celkem bylo podpořeno cca 500 žáků. S ohledem na pandemii a s ní spojené uzavření škol v letošním roce došlo k úpravě program „Všeho (jenom) s Mírou“ do online verze. Kromě prevence závislostí se program věnuje také aktuální problematice kyberbezpečnosti. Program má 4 bloky po 45 minutách, blok pro třídu lektorují zároveň 3 lektori (1 třída rozdělena na 3 skupiny dětí). Program byl již pilotně ověřen ve 2 základních školách a aktuálně se oslovují s nabídkou programu další školy. Po uvolnění opatření bude docházet do škol opět preventivní tým fyzicky, ale zároveň je možné zabezpečit online program na jiné škole (např. ve Šluknovském výběžku). Centrum PP dále připravilo 2 online semináře pro pedagogy, které proběhnou do konce roku 2020.

Oblastní spolek ČČK Litoměřice a jeho kontaktní centrum poskytuje certifikovaný dlouhodobý program všeobecné primární prevence pro 6.–9. třídy základních škol a semináře pro střední školy. Program nabízí v základní podobě 8 tříhodinových tematických bloků (nejen z oblasti závislostí). Spolek realizuje upravený program v praktických a speciálních školách. Podrobné informace jsou dostupné zde: <http://www.kclitomerice.cz/kc-preven>.

V roce 2020 spolek působil zatím na 5 základních školách a školských zařízeních, ve 34 třídách pracovali s 606 žáky v počtu 90 hodin přímé činnosti. Dále oslovili 15 pedagogů. Spolku se podařilo realizovat jeden adaptační pobyt ve dvou 6. třídách, podpořeno bylo 53 žáků v celkovém čase 48 hodin. V současné době pracuje primární program na komunikačním kanále v kyberprostoru s pracovním názvem „Virtuality“. Vytvořené jsou 2 online programy všeobecné prevence, které budou nabízeny školám v rámci prevence. V novém prostoru bude možnost komunikace a poradenství pro děti, pedagogy i rodiče, dostupné zde budou také veškeré informace k preventivním tématům. Webové stránky se dotváří, k propojení dojde na komunikačních sítích jako je Facebook nebo Instagram.

Most k naději, z.s. realizuje interaktivní besedy pro 5.- 9. ročníky ZŠ (blok 2 hodiny), exkurze škol v zařízení. Spolek připravil komplexní dlouhodobý program všeobecné prevence pro školy, který by měl být certifikován do konce roku 2021. Město Most program finančně podpořilo. Pilotní ověření bloků před certifikací mělo probíhat v roce 2020 ve školách v Mostě. Vzhledem k uzavření škol k tomu zatím nedošlo. Podrobnější informace k preventivním aktivitám zde: <http://www.mostknadeji.eu/ustecky-kraj/preventivni-aktivity-mostecko/>.

DRUG-OUT Klub, z.s. realizuje interaktivní besedy pro základní i střední školy, dlouhodobě spolupracuje s obchodní akademií v Ústí nad Labem v rámci projektu „Bez obav na střední školu“, kde se účastní také adaptačních pobytů. Dále spolupracuje na prezentaci dokumentárního snímku

Mallory, moderuje besedy u promítání filmu pro střední školy. V roce 2020 se spolek účastnil jednoho adaptačního kurzu.

Státní zdravotní Ústav v Ústí nad Labem realizuje program všeobecné primární prevence Hravě o prevenci pro základní i střední školy, v nabídce programu je 13 témat. Téma zdravého životního stylu, prevence kuřáctví a alkoholismu se přímo či nepřímo dotýká každého tématu. Webové stránky programu: <https://www.hraveoprevenci.cz/>.

1. Opatření: Zajištění stabilního financování programů specifické primární prevence

Stabilní financování je nezbytnou podmínkou realizace kvalitních preventivních programů. Odbor sociálních věcí (dále také OSV) dlouhodobě usiloval a nadále usiluje o zajištění stabilního financování programů specifické primární prevence. Do roku 2018 nebyl v rámci Ústeckého kraje dotační program, v rámci něhož by mohli žádat o podporu poskytovatelé primární prevence z řad NNO. Oprávněnými žadateli byly pouze školy a školská zařízení. V roce 2018 přijal Výbor pro sociální věci, bezpečnost a sociálně vyloučené lokality (dále také SVL) usnesení, aby byl pro rok 2019 navýšen dotační program odboru školství na podporu školské prevence z 1 mil. Kč na 2 mil. Kč, a aby došlo k rozšíření okruhu oprávněných žadatelů, především o poskytovatele z řad neziskových organizací poskytujících komplexní dlouhodobé programy. V roce 2019 došlo k první přímé podpoře realizátorů preventivních programů z dotačního titulu "Prevence rizikového chování v Ústeckém kraji".

V roce 2020 došlo, vzhledem k úsporným opatřením kraje v souvislosti s epidemií COVID-19, k ponížení podpory z výše uvedeného programu na 1 mil Kč. Z programu byli podpořeni dva poskytovatelé specifických preventivních programů v celkové výši 228 000,- Kč.

Poskytovatelé primárně preventivních programů využívají všech dostupných dotačních zdrojů, jak z centrální úrovně, tak z úrovně samospráv, případně i evropských finančních zdrojů. Pro poskytovatele protidrogových služeb, kteří zároveň realizují komplexní programy primární prevence, je z hlediska centrálních zdrojů dostupný pouze dotační program Úřadu vlády na protidrogovou politiku. V roce 2020 byly finančně podpořeny tři programy certifikované prevence v celkové výši 3 065 000 Kč.

Ústecký kraj usiluje ve spolupráci s dostupnými evropskými výzvami o využití dalších prostředků na realizaci programů primární prevence. V roce 2019 inicioval OSV KÚÚK, ve spolupráci se zdrojem ITI Ústecko-chomutovské aglomerace, vyhlášení výzvy na realizaci programů primární prevence. Podpořena byla realizace programu primární prevence organizace Světlo Kadaň na období od roku 2019 do poloviny roku 2021. V roce 2020 byla čerpána částka 624 999,- Kč.

K zajištění kvalitní primární prevence v kraji by byla zapotřebí vyšší finanční podpora obcí, neboť v současné době financují oblast primární prevence obce zřídka. Vhodná je tedy větší informovanost a motivace obcí v dané oblasti.

V rámci činnosti Pedagogicko psychologické poradny Ústeckého kraje (dale jen PPP ÚK) jsou školy podporované a motivované pro využití dotací k realizaci programů primární prevence. Informace o konkrétních možnostech financování získávaly školy prostřednictvím porad metodiců prevence v jednotlivých okresech, dale byly informace zasílané elektronicky. Probíhaly telefonické konzultace k žádostem do dotačních programů (především Ústeckého kraje).

2. Opatření: Podpora kvality preventivních programů

Ústecký kraj podporuje vznik kvalitních programů primární prevence. Krajem (prostřednictvím dotačního programu, který administroval OSV KÚÚK) byl opakovaně podpořen proces certifikací primární prevence pro neziskové organizace protidrogových služeb poskytující primární prevence. Účelem podpory byla úhrada nákladů certifikačního řízení k posouzení odborné způsobilosti

primární prevence pro jeden program specifické primární prevence rizikového chování v částce 25 000,- Kč pro žádající organizaci. Dosud bylo využito na tento proces 125 tis. Kč a dosud získali certifikát k poskytování všeobecné primární prevence tři poskytovatelé. Z dotační výzvy roku 2019 se do konce roku 2021 očekává získání certifikace dalších dvou programů všeobecné prevence (poskytovatelé Most k naději, Cestrum sociálních služeb Děčín) a také certifikace jednoho programu selektivní prevence (poskytovatel WHITE LIGHT I.), který nám v kraji stále chybí. V roce 2020 certifikační proces v rámci Národního ústavu pro vzdělávání neprobíhal vzhledem k jeho pozastavení z důvodu administrativních změn.

V rámci podpory kvalifikace lektorů došlo k rozšíření nabídky akreditovaného vzdělávání lektorů primární prevence a vzdělávání pro pedagogy i metodiky škol ze strany neziskových organizací. Spolek Světlo Kadaň nabízí akreditované kurzy pro lektory programů primární prevence – Primárně preventivní minimum pro pedagogické pracovníky (PPM) a návazně také kurz Středně pokročilá úroveň primární prevence pro pedagogické pracovníky (SPM). V roce 2020 proběhl akreditovaný kurz PPM s 11 absolventy a SPU se 13 absolventy (kurz PPM probíhal již v roce 2019). Na lektory primární prevence jsou kladeny dle Standardů primární prevence vysoké nároky, neboť je třeba splnit víceúrovňová kritéria, která se liší dle typu prevence. Nabídka vzdělávání lektorů je omezená, proto je velmi přínosná aktivita spolku Světlo Kadaň.

Pedagogicko psychologická poradna Ústeckého kraje (dále také PPP ÚK) se průběžně snaží informovat a motivovat školy k využívání certifikovaných programů (informační e-maily, informace předávané na poradách metodiků škol). Zároveň motivuje pedagogy ohledně studia kurzů pro metodika prevence, aby prevenci na školách zajišťovali kvalitní pracovníci. V praxi je motivace obtížná, neboť se stále nezměnilo postavení (i legislativní) metodiků ve školách (není ponížená vyučovací povinnost, nedostatečné hodnocení).

3. Opatření: Zvýšení dostupnosti programů primární prevence

Zvýšení dostupnosti z hlediska navýšení finančních prostředků do oblasti specifické primární prevence v roce 2020 neproběhlo. Naopak došlo ze strany Ústeckého kraje k ponížení finanční podpory, což bylo zapříčiněno úspornými opatřeními kraje vzhledem k epidemii COVID-19.

Rozšíření programů do nových lokalit je závislé na finančním a personálním obsazení preventivních týmů. V roce 2020 nebylo zvýšení regionální dostupnosti zaznamenáno. Neziskové organizace poskytují své certifikované programy ve stejných lokalitách, jako v roce loňském.

V Ústeckém kraji absentují programy selektivní a indikované primární prevence. Jak bylo již zmíněno, z dotačního programu na úhradu certifikačního poplatku byla podpořena certifikace jednoho selektivního programu prevence. Na přípravě programu pracuje organizace WHITE LIGHT I. a během příštího roku bude vstupovat do certifikačního řízení.

Zvýšit dostupnost programů se snaží také PPP ÚK, a to jak již zmíněnou informovaností a motivací škol o kvalitních programech, tak vlastní činností. Poradny nenabízejí komplexní program jako neziskové organizace, ale snaží se pomáhat s řešením rizikového chování ve školách, případně přímo diagnostikují problémy s třídním kolektivem. Samotná realizace preventivních programů je nad rámecovou činností poraden při volné kapacitě. Ve školním roce 2019/2020 programy realizovaly jen 4 poradny (ze 11 poboček), celkem zajistily 43 programů v MŠ, 8 na 1. stupni ZŠ, 17 na 2. stupni ZŠ a 5 na SŠ. Kromě všeobecné prevence bylo realizováno/započato 10 programů selektivní prevence (diagnostika třídního kolektivu a intervenční program). Nutno upozornit, že se nejedná přímo o programy prevence závislostního chování, ale klima třídního kolektivu s problematikou závislostí může souviset.

Cíl č. 2: Efektivnější koordinace a spolupráce v oblasti primární prevence v Ústeckém kraji – plnění probíhá

1. Opatření: Užší spolupráce mezi subjekty zabývající se primární prevencí v Ústeckém kraji
2. Opatření: Motivace obcí, škol a dalších subjektů k realizaci efektivní primární prevence a její podpoře
3. Opatření: Osvěta odborné i laické veřejnosti

1. Opatření: Užší spolupráce mezi subjekty zabývající se primární prevencí v kraji i v rámci odborů krajského úřadu

V rámci krajského úřadu dochází k součinnosti s krajskou metodičkou prevence – společná setkání s krajskou protidrogovou koordinátorkou (dále také KPK), společné hodnocení projektů v programu prevence rizikového chování (proběhlo v březnu 2020), školská koordinátorka je stálým hostem Pracovní skupiny protidrogové politiky Ústeckého kraje.

Ze strany KPK probíhá komunikace a spolupráce s poskytovateli primární prevence, s PPP ÚK, s Krajskou hygienickou stanicí (zástupkyně KHS je stálým hostem krajské pracovní skupiny), Zdravotním ústavem v Ústí nad Labem aj. V rámci opatření byla plánovaná pilotáž platformy pro setkání poskytovatelů primární prevence v Ústeckém kraji (1 x ročně), což se nepodařilo vzhledem k letošní situaci uskutečnit.

V rámci činnosti PPP ÚK se uskutečňují pravidelná setkání s metodiky škol, jsou v kontaktu vzhledem k aktuálním potřebám. Krajská metodička prevence komunikuje a setkává se s metodiky PPP v rámci své metodické činnosti.

2. Opatření: Motivace obcí, škol a dalších subjektů k realizaci efektivní primární prevence a její podpoře

Jak bylo již uvedeno, k motivaci škol k realizaci efektivnější primární prevence a k využívání dotačních programů dochází především ze strany PPP ÚK prostřednictvím spolupráce s krajskou metodičkou a metodiky škol.

Školy motivují a informují také samotní poskytovatelé programů (individuální představení programů, účast na konferencích primární prevence a nabídka aktivit prostřednictvím letáků apod. (v roce 2020 probíhala konference pouze online).

K motivaci obcí a informovanosti o významu kvalitní prevence je třeba využít např. setkání představitelů obcí, ředitelů škol, informovat v rámci metodických návštěv obce v oblasti prevence závislostí a kriminality apod.).

3. Opatření: Osvěta odborné i laické veřejnosti

Informace o certifikovaných programech primární prevence v oblasti prevence závislostí a kontakty na poskytovatele jsou dostupné na webových stránkách Ústeckého kraje v sekci Sociální péče a Protidrogová prevence, přímý odkaz zde: <https://www.kr-ustecky.cz/kontakty/d-1731240/p1=204835>.

Nabídku preventivních aktivit mají poskytovatelé programů uveřejněnou na svých webových stránkách, distribuují letáčky, průběžně probíhají kontakty se školami ohledně nabídky programů.

Informace z oblasti primární prevence (dokumenty, actuality, příklady dobré praxe) jsou prezentované na webových stránkách PPP ÚK, zde: <https://www.pppuk.cz/primarni-prevence>.

Oblast snižování rizik

Hlavní cíl – snižovat potenciální rizika a minimalizovat nepříznivé důsledky závislostního chování pro jednotlivce a společnost

Specifické cíle:

1. Zajištění dostupných a kvalitních nízkoprahových programů pro osoby závislé a ohrožené závislostí v Ústeckém kraji se stabilní finanční podporou
2. Zvýšení podílu odpovědnosti obcí na protidrogové politice
3. Zvýšení informovanosti veřejnosti o významu nízkoprahových služeb

Cíl č. 1: Zajištění dostupných a kvalitních nízkoprahových programů pro osoby závislé a ohrožené závislostí v Ústeckém kraji se stabilní finanční podporou – plnění probíhá

Stěžejním úkolem této oblasti je zajištění funkční sítě nízkoprahových služeb a jejího stabilního financování, která bude dostupná pro všechny potřebné cílové skupiny ve všech regionech. K naplnění cíle vedou následující opatření:

1. Opatření: Zajištění základní sítě nízkoprahových programů pro osoby ohrožené závislostí v Ústeckém kraji
2. Opatření: Zvýšení dostupnosti nízkoprahových programů pro osoby ohrožené závislostí v Ústeckém kraji

Služby v oblasti snižování rizik spojených se závislostí zajišťuje k roku 2020 v Ústeckém kraji 18 nízkoprahových služeb – 9 kontaktních center a 9 terénních programů. Programy terénních služeb pro uživatele drog jsou realizovány subjekty zajišťujícími činnost kontaktního centra. Služby jsou poskytovány následovně: DRUG-OUT Klub, z.s. zajišťuje Ústí nad Labem, Trmice, Chlumec a Chabařovice, Postoloprty. Centrum sociálních služeb Děčín, p.o. Děčín, Českou Kamenici a Benešov nad Ploučnicí, WHITE LIGHT I., z.ú. působí v oblasti Teplicka a Šluknovského výběžku, Oblastní spolek Českého červeného kříže Litoměřice zajišťuje oblast Litoměřicka a Roudnicka, Světlo Kadaň, z.s. Kadaňsko a Chomutovsko a organizace Most k naději, z.s. poskytuje služby na Mostecku, Lounsku a části Teplicka. Všechny programy jsou certifikované Úřadem vlády České republiky. Certifikát odborné způsobilosti služeb je dokladem kvality, tj. že služby jsou poskytované dle Standardů odborné způsobilosti služeb pro uživatele drog. Kvalita poskytovaných služeb odpovídající standardům je pravidelně kontrolována a splnění certifikace je podmínkou finanční podpory Úřadu vlády.

Plnění cíle č. 1 je závislé především na finanční podpoře služeb. K rozvoji služeb je třeba plnit podmínky nastavené krajem pro plánování a finanční podporu služeb (soulad s akčním plánem služeb a základní sítí, systém vyrovnávací platby).

Během platnosti předchozí krajské koncepce protidrogové politiky se podařilo stávající síť nízkoprahových sociálních služeb protidrogové prevence stabilizovat a dle potřeby posílit, především zásluhou financování z Operačního programu Zaměstnanost z Evropské unie ((individuální projekt ÚK – Podpora sociálních služeb v Ústeckém kraji 2 – IP POSOSUK2, zapojení obcí do tzv. Koordinovaného přístupu k sociálně vyloučeným lokalitám (dále také KPSVL), zdroj ITI – Ústecko-chomutovská aglomerace (dále také ITI ÚCHA)). Došlo k rozšíření územní působnosti programů i navýšení časové dotace práce v terénu.

Protidrogové služby byly zajišťované po celou dobu letošní pandemie onemocnění COVID-19. Omezeny byly pouze některé rizikové aktivity jako návštěva bytů klientů v rámci terénního

programu nebo omezení počtu osob v kontaktních místnostech apod. (dle doporučení Odboru protidrogové politiky Úřadu vlády). Téměř všem zařízením se podařilo zachovat nabídku všech svých služeb, maximálně je na krátký časový úsek omezit. Kromě výměnného programu se jedná především o zabezpečení hygieny. Možnost sprchování nebo praní prádla/roušek bylo a je pro klienty nízkoprahových služeb důležité, neboť např. pro klienty "z ulice" je zabezpečení této potřeby v podstatě nedostupné. Některé terénní programy nahradily cestování pracovníků vlakem či MHD využíváním služebního automobilu. Pracovníci služeb byli po určitou dobu rozděleni tak, aby nebyl v případě pozitivního záchytu onemocnění omezen chod služby.

Vzhledem k pandemii by se dal očekávat pokles uživatelů služeb a tím výměnného materiálu. Ale naopak z lokalit zaznává, že došlo k výraznému nárůstu distribuovaných setů, někde také k nárůstu klientely (Mostecko, Chomutovsko, Kadaňsko).

1. Opatření: Zajištění základní sítě nízkoprahových programů pro osoby ohrožené závislostí v Ústeckém kraji

Jako každým rokem, také v roce 2020 docházelo k finančnímu zajištění nízkoprahových programů (kontaktní centra a terénní programy) protřednictvím vícezdrojového financování. Ústecký kraj podporuje nízkoprahové programy pravidelně v rámci Odboru sociálních věcí prostřednictvím dotačních titulů určených k financování sociálních služeb.

Pravidelně je Ústeckým krajem vyhlášen samostatný dotační program určený pouze pro podporu služeb protidrogové politiky „Podpora Ústeckého kraje na sociální služby protidrogové politiky“ – tzv. Protidrogový program, stěžejní podpora plyne z programu „Podpora sociálních služeb v Ústeckém kraji“, jedná se o tzv. Velký dotační program (finanční prostředky MPSV přerozdělované krajem), v období od dubna 2017 do prosince 2020 jsou financovány terénní programy pro cílovou skupinu osob závislých z IP POSOSUK2.

Z hlediska podpory protidrogových služeb ze státního rozpočtu došlo od roku 2020 k sjednocení dotační podpory z Ministerstva zdravotnictví, Ministerstva spravedlnosti, Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy a Úřadu vlády pod jeden dotační program vyhlášený již pouze Úřadem s názvem „Protidrogová politika“.

V roce 2020 byl podporován z OPZ prostřednictvím KPSVL obce Postoloprty jeden terénní program.

V roce 2020 byla část úvazků z 5 kontaktních center financována z OPZ prostřednictvím ITI ÚCHA.

Přehled podpory kontaktních center a terénních programů v roce 2020:

- dotační titul ÚK (Protidrogový program) – 2148 700,- Kč
- dotační titul ÚK – OSV (Velký dotační program) – 20 907 121,- Kč
- individuální projekt POSOSUK 2 – 18 835 500,- Kč
- Úřad vlády - 15 099 000,- Kč
- podpora z OPZ - KPSVL – 829 046,- Kč
- podpora OPZ - ITI ÚCHA – 3 513 520,- Kč
- podpora z obecních rozpočtů – bude k dispozici až počátkem roku 2021 a zapracovaná v krajské výroční zprávě za rok 2020

Ústecký kraj podporuje provoz Protialkoholní a protitoxikomanické záchytné stanice, která byla zřízena v roce 2019. Výše podpory za rok 2020 činí 18 123 000,- Kč.

2. Opatření: Zvýšení dostupnosti nízkoprahových programů pro osoby ohrožené závislostí v ÚK

Významným finančním zdrojem umožňujícím službám nejen stabilní dlouholeté financování, ale

také potřebné zvýšení dostupnosti nízkoprahových programů, se stal individuální projekt Ústeckého kraje „Podpora sociálních služeb v Ústeckém kraji 2“, který kraj realizuje v rámci Operačního programu Zaměstnanost Evropského sociálního fondu (OPZ ESF) od 1. 1. 2017 do 30. 4. 2021. V projektu jsou podpořeny terénní programy pro uživatele návykových látek, sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi a intervenční centra. Finanční podpora sociálních služeb je od 1. 4. 2017 do 31. 12. 2020. V projektu je podpořeno celkem 31 služeb, z toho 7 terénních programů.

K plnění tohoto opatření přispěla významnou měrou také možnost zapojení organizací v některých lokalitách do evropského financování v rámci již zmíněného KPSVL, kde dochází k 100 % financování zapojených služeb. Poslední financovanou službou v tomto zdroji je terénní program Postoloprty spolku DRUG-OUT Klub. Projekt měl být ukončen k 30. 6. 2020. Organizaci se však podařilo díky nové dotační výzvě prodloužit podporu projektu na dalších 18 měsíců, tudíž bude služba poskytovaná v obci Postoloprty až do 31. 12. 2021. Jedná se o zavedený program, který v lokalitě působí již 3 roky. Tato služba terénního programu je součástí rozvojové sítě ÚK, neboť vznikla jako nová služba za podpory OPZ.

V souladu s opatřeními národní strategie prevence závislostí, vzhledem k trendu využívání moderních komunikačních prostředků, především na sociálních sítích a tím pro flexibilnější pomoc cílové skupině jsou služby dostupné na sociálních sítích a lze komunikovat přes Facebook, Skype apod. Internetové poradny jsou zatím uzpůsobené na zasílání dotazů a následné odpovědi. V souvislosti s nouzovým stavem probíhala v některých případech komunikace např. přes Skype, ale u cílové skupiny nízkoprahových služeb není tento způsob příliš vyhledávaný (více využito v oblasti služeb léčby).

Z hlediska zkvalitňování nízkoprahových programů je možné uvést zapojení služeb spolku Most k naději (KC Most, KC Žatec a terénní program) do projektu České asociace streetwork „Společně a odborně – podpora spolupráce a kvality nízkoprahových sociálních služeb. Projekt vytváří platformu spolupráce služeb mezi sebou a tako s veřejnou správou a samosprávou. Součástí projektu je pilotáž metodiky evaluace pro služby a materiál doporučených postupů pro nízkoprahové služby.

Cíl č. 2: Zvýšení podílu odpovědnosti obcí na protidrogové politice – plnění probíhá

Problematika finančního zajištění nízkoprahových služeb je vnímána jako nejrizikovější oblast ohrožující stabilní fungování služeb. Finanční podpora obcí pro terénní programy a kontaktní centra je nezbytnou součástí spolufinancování služeb. Proto je i nadále vnímána intenzivní potřeba spolupráce a komunikace s obcemi v oblasti snižování rizik a jejím významu.

1. Opatření: Navázání intenzivnější komunikace a spolupráce s obcemi

K prezentaci protidrogové politiky a apelování na význam podpory nízkoprahových služeb dochází obvykle na pracovních jednáních v konkrétních obcích nebo na krajském úřadě (př. setkání místních protidrogových koordinátorů, v rámci metodických návštěv obcí, na tématických workshopech realizovaných na Ústeckém kraji). V roce 2020 nebylo realizováno setkání s pracovníky obcí pro problematiku závislostí.

Poskytovatelé služeb prezentují nabídku svých aktivit na obcích, kde své služby zajišťují nebo je potřeba je zajišťovat, jednak pro informovanost zástupců obcí, dále kvůli potřebné podpoře spolufinancování projektů.

Spoluodpovědnost obcí za vznik nových služeb nebo rozšíření stávajících služeb je zakotvena v Metodice zajištění základní sítě služeb Ústeckého kraje (vyjádření obce s rozšířenou působností a obce s pověřeným obecním úřadem k potřebnosti sociální služby).

Cíl č. 3: Zvýšení informovanosti veřejnosti o významu nízkoprahových služeb- plnění probíhá

Intenzivnější prezentace nízkoprahových služeb vede k pochopení jejich významu a zvyšuje informovanost o negativních důsledcích závislostního chování.

Cíl je naplňován následujícími opatřeními:

1. Opatření: Intenzivnější prezentace služeb v jednotlivých regionech

V rámci elektronického Katalogu sociálních služeb Ústeckého kraje je zřízena samostatná záložka „Protidrogová prevence“, ve které jsou dohledatelné pouze služby protidrogové prevence v jednotlivých regionech. V uvedené záložce katalogu jsou umístěny filmové spoty prezentující jednotlivé druhy sociálních služeb – tzv. protidrogové služby. Spoty byly natočeny za finanční podpory kraje v roce 2016 a za spolupráce s poskytovateli protidrogových služeb. Smyslem spotů je objasnit, především laické veřejnosti, význam protidrogových služeb. Spoty byly po zveřejnění nabídnuty obcím, neziskovým organizacím a dalším subjektům k aktivnímu využití.

Všichni poskytovatelé protidrogových služeb prezentují nabídku svých služeb, včetně informací k problematice, na svých webových stránkách nebo využívaných sociálních sítích. Zpracovávají a zveřejňují výroční zprávy organizací, vytváří a distribuují letáky o poskytovaných službách uživatelům, úřadům, zdravotnickým zařízením a dalším spolupracujícím subjektům. Pravidelně své služby prezentují v rámci komunitního plánování obcí, na jednání orgánů obcí, na veřejných akcích pořádaných obcemi, účastní se řady pracovních skupin spojených s plánováním služeb a jejich koordinací, pořádají dny otevřených dveří a tiskové konference. Poskytovatelé přispívají odbornými články do místních zpravodajů nebo odborných časopisů.

Jak bylo již uvedeno, v roce 2020 došlo vzhledem k celkové situaci s onemocněním COVID-19 k mnoha omezením, některé aktivity se ještě podařilo realizovat, jiné byly zrušené nebo probíhaly např. online. Příklad aktivit vybraných poskytovatelů v roce 2020:

Oblastní spolek ČČK Litoměřice – plánované prezentace v rámci ORP byly zrušené, ale podařilo se uspořádat proškolení 10 strážníků Městské policie Lovosice o bezpečné likvidaci infekčního materiálu a besedu na téma infekční onemocnění. Dále došlo k proškolení u 12 zaměstnanců bezpečnostní agentury, která má na starost budovu Českých drah. Spolek se účastní komunitního plánování ve 3 městech a pracovní skupiny prevence kriminality v obcích zařazených do sociálně vyloučených lokalit.

Most k naději – spolek se účastnil, jako každý rok, pravidelné akce města Mostu „Říjen pro neziskovky“, zároveň 12. 10. 2020 realizoval také Den otevřených dveří, avšak vzhledem k situaci se nikdo nezúčastnil. Zástupci organizace se účastnili komunitního plánování v Mostě, Žatci a v Lounech.

Světlo Kadaň – pravidelně 1x ročně pořádají ve službách tiskové konference, které jsou určeny především zástupcům obcí. Na začátku roku 2020 proběhla konference v Chomutově, své služby zde prezentovalo K-centrum Chomutov, Terénní programy – Chomutovsko, nízkoprahová zařízení pro děti a mládež MOLO a Kámen, Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi Chomutov, Primární prevence a Poradna Světlo – pobočka Chomutov. V roce 2020 byla naplánovaná a poté zrušená výstava v Městské knihovně v Chomutově, spojená s přednáškou pro veřejnost i školy, kterou spolek organizoval i v loňském roce. Tisková konference služby poskytované v oblasti Kadaňska dosud neproběhla. Tradičně se uskutečňuje na přelomu listopadu/prosince. Její uskutečnění závisí na aktuální epidemiologické situaci.

Oblast léčby a resocializace

Hlavní cíl - snížení míry závislostního chování a podpora úzdravy a sociální integrace osob trpících závislostním chováním

Specifické cíle:

1. Zajištění kvalitních a dostupných programů léčby a resocializace závislých osob a osob ohrožených závislostí v Ústeckém kraji se stabilní finanční podporou
2. Zajištění provázanosti programů léčby a resocializace závislých osob a osob ohrožených závislostí se zdravotní péčí

Cíl č. 1: Zajištění dostupných a kvalitních programů léčby a resocializace osob závislých a ohrožených závislostí v Ústeckém kraji se stabilní finanční podporou – plnění probíhá

1. Opatření: Zajištění základní sítě služeb léčby a resocializace pro osoby závislé a ohrožené závislostí v Ústeckém kraji
2. Opatření: Zvýšení dostupnosti a zajištění chybějících služeb léčby a resocializace pro osoby závislé a ohrožené závislostí v Ústeckém kraji

Stěžejním úkolem této oblasti je zajištění funkční sítě programů léčby a resocializace v kraji a jejího stabilního financování, která bude dostupná pro všechny potřebné cílové skupiny ve všech regionech.

Plnění cíle č. 1 je závislé na finanční podpoře služeb. K rozvoji sociálních služeb je třeba plnit podmínky nastavené krajem pro plánování a finanční podporu služeb (soulad s akčním plánem služeb a základní sítí, systém vyrovnávací platby).

Aktuálně dostupná péče:

Krajská zdravotní, a.s. Masarykova nemocnice v Ústí nad Labem zajišťuje dvě ambulantní služby – AT ambulanci a Adiktologickou ambulanci. Jako jediné zařízení v kraji poskytuje substituční terapii metadonem nebo buprenorfinem

Léčbou závislostí, včetně závislosti na alkoholu a gamblingu, se zabývá Primariát Léčby návykových nemocí Psychiatrické nemocnice Horní Beřkovic. Nabízená je ambulantní léčba i lůžková služba krátkodobého stabilizačního charakteru a střednědobá psychoterapeutická léčba. Další psychiatrické nemocnice v kraji se primárně léčbou závislostí nezabývají. V Dětské psychiatrické nemocnici Louny se vyskytují dětské pacienti se závislostí sporadicky, Psychiatrická léčebna Petrohrad neléčí závislosti, závislost se může vyskytnout jako duální diagnóza pacientů léčených s jinými diagnózami. Léčbou závislostí se zabývají také soukromé psychiatrické ambulance, kterých je však v celém kraji nedostatek.

Poskytovatelé sociálních služeb zajišťují léčbu a resocializaci především v rámci registrovaného odborného sociálního poradenství, někteří poskytovatelé jsou zároveň akreditovaným zdravotnickým zařízením pro ambulantní léčbu. Dostupnost těchto ambulantních služeb je nízkoprahová v tom smyslu, že klienti mohou podstoupit ambulantní léčbu, aniž by museli mít absolvovanou předchozí rezidenční léčbu. V rámci ambulancí je léčena také nelátková závislost jako např. patologické hraní. Abstinující osoby mohou využít také služeb následné péče, zde však zpravidla po ukončení léčby v rozsahu 3 měsíců. Některé služby nabízejí programy ve věznicích, které se zaměřují na podporu klienta v abstinenci a prevenci závislostí, dále na návrat do běžného života po propuštění z věznic s nabídkou možnosti návazných služeb.

Spolek DRUG-OUT Klub provozuje v Ústí nad Labem 2 služby – krajskou adiktologickou ambulanci pro děti a dorost od 10 do 18 let a ambulantní službu pro osoby nad 18 let. V rámci resocializace pracují také s osobami ve věznicích odsouzenými a vazebně stíhanými. Ve Varnsdorfu zabezpečuje Poradnu pro závislosti. Organizace WHITE LIGHT I. zabezpečuje v Ústí nad Labem ambulantní léčbu pro osoby závislé, zároveň se jedná o krajské centrum práce s patologickými hráči s pobočkami v Teplicích a Rumburku. Poskytovatel nabízí v Ústí nad Labem také služby následné péče, a to v ambulantní i pobytové formě. Dále zajišťuje pobytovou léčbu v terapeutické komunitě Mukařov, které je v kraji ojedinělé a dostupné klientům již od 15 let věku. Další služby odborného sociálního poradenství jsou zabezpečeny v Děčíně poskytovatelem Centrum sociálních služeb Děčín v Centru následné péče, které zajišťuje zároveň také ambulantní i pobytové služby následné péče. Spolek Světlo Kadaň poskytuje ambulantní službu v rámci Poradny Světlo, která má samostatné pobočky v Chomutově, Kadani a Klášterci nad Ohří. Spolek Most k naději zabezpečuje dvě ambulantní poradenské služby pro cílovou skupinu – Sociální protidrogovou poradnu v sociálně vyloučené lokalitě Litvínov-Janov a penitenciární péči ve věznicích. V Mostě poskytuje následnou péči ambulantní formou.

1. Opatření: Zajištění základní sítě služeb léčby a resocializace pro osoby závislé a ohrožené závislostí v Ústeckém kraji

Jako každým rokem, také v roce 2020 docházelo k finančnímu zajištění sociálních služeb v této oblasti (služby následné péče, terapeutická komunita, substituční léčba, odborné sociální poradenství) prostřednictvím vícezdrojového financování.

Ústecký kraj podporuje jmenované sociální služby léčby a resocializace v rámci Odboru sociálních věcí prostřednictvím dotačních titulů určených k financování sociálních služeb. Pravidelně je vyhlášen samostatný dotační program určený pouze pro podporu služeb protidrogové politiky „Podpora Ústeckého kraje na sociální služby protidrogové politiky“ - tzv. Protidrogový program, stěžejní podpora plyne z programu „Podpora sociálních služeb v Ústeckém kraji“, jedná se o tzv. Velký dotační program (finanční prostředky MPSV přerozdělované krajem). Dvě nadregionální služby jsou financované z dotačního programu MPSV (Terapeutické komunity a služby následné péče WHITE LIGHT I.).

Odbor zdravotnictví Ústeckého kraje vyhláší každoročně dotační titul s názvem „Podpora vybraných služeb zdravotní péče“, z něhož jsou pravidelně financované dvě služby protidrogové prevence. Jedná se o projekt substituční léčby závislých na opioidech Krajské zdravotní a.s., která byla v roce 2020 podpořena částkou 300 000 Kč. Druhou službou je Krajská adiktologická ambulance a poradna pro děti a dorost spolku DRUG-OUT Klub, pro rok 2020 se jednalo o částku 220 000 Kč na zdravotní složku služby.

Z hlediska podpory protidrogových služeb ze státního rozpočtu došlo od roku 2020 k sjednocení dotační podpory z Ministerstva zdravotnictví, Ministerstva spravedlnosti, Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy a Úřadu vlády pod jeden dotační program vyhlášený již pouze Úřadem s názvem „Protidrogová politika“.

Výše podpory služeb léčby a resocializace v roce 2020:

- dotační titul ÚK – OSV (Protidrogový program) – 851 170,- Kč
- dotační titul ÚK – OSV (Velký dotační program) – 9 270 100,- Kč
- dotační titul ÚK – Odbor zdravotnictví – 520 000,- Kč
- finanční prostředky MPSV (nadregionální služby) – 4 084 268,- Kč
- Úřad vlády – 12 725 000,- Kč

- podpora z OPZ – KPSVL – 1 327 224,- Kč
- podpora z obecních rozpočtů – bude k dispozici až počátkem roku 2021 a zapracovaná v krajské výroční zprávě za rok 2020

2. Opatření: Zvýšení dostupnosti a zajištění chybějících služeb léčby a resocializace pro osoby závislé a ohrožené závislostí v Ústeckém kraji

Spolek Most k naději rozšířil v roce 2020 poskytování sociální služby „Sociální protidrogová poradna“ v sociálně vyloučené lokalitě Litvínov-Janov také na terénní formu, především z důvodu efektivnější podpory uživatelů v jejich přirozeném prostředí.

Světlo Kadaň, z.s. realizuje od roku 2020 nový projekt „Poradna a Ambulantní léčba pro osoby závislé, závislostí ohrožené a jim osoby blízké“. V rámci projektu financovaného z Úřadu vlády došlo k sjednocení léčby látkových i nelátkových závislostí. V Ústeckém kraji fungují nadále 3 pobočky „Poradny Světlo“, a to v Kadani, Klášterci nad Ohří a v Chomutově. Pobočce v Klášterci nad Ohří bylo k roku 2019 ukončeno financování z projektu KPSVL. Díky novému projektu se podařilo pobočku od roku 2020 dále provozovat, aniž by byla omezena v provozní době nebo v personálním obsazení.

Spolek Most k naději se od června 2020 zapojil do projektu ESF, realizovaného Magistrátem města Mostu: „Pilotní ověření přístupu Houding First ve městě Most“, a to ve formě účasti na pracovních skupinách a terapeutické práce s klienty projektu.

K zvýšení dostupnosti služeb přispěla významnou měrou také možnost zapojení organizací v některých lokalitách do evropského financování v rámci již zmíněného KPSVL, kdy dochází k 100 % financování zapojených služeb. Poslední financovanou službou za oblast léčby a resocializace v tomto zdroji je odborné sociální poradenství – Protidrogová poradna Varnsdorf spolku DRUG-OUT Klub. Projekt měl být ukončen k 31. 12. 2020. Organizaci se však tento rok podařilo díky nové dotační výzvě prodloužit podporu projektu na dalších 18 měsíců, tudíž bude služba poskytována v obci Varnsdorf až do 30. 6. 2022. Jedná se o zavedený program, který v lokalitě působí od roku 2018. Služba zároveň navýšila kapacitu služby na 3 klienty. Služba je součástí rozvojové sítě ÚK, neboť vznikla jako nová služba za podpory OPZ.

Adiktologické služby jsou zapojené do procesu Transformace psychiatrické péče, což je vzhledem ke zvýšení dostupnosti služeb žádoucí, neboť adiktologičtí klienti jsou jednou z cílových skupin transformace vzhledem k častému výskytu duálních diagnóz. Zástupci služeb se podíleli na zpracování plánu péče o duševní zdraví v rámci této cílové skupiny, navázali užší kontakt s léčebnými pobytovými zařízeními i s terénním týmem Center duševního zdraví. Pro úspěšný proces transformace je žádoucí vznik nových typů služeb, který bude vhodný pro klientelu závislých osob s duální diagnózou psychiatrické komorbidity.

To se podařilo spolku DRUG-OUT Klub, který realizuje od 22. 10. 2020 pilotní projekt Multidisciplinárního adiktologického týmu podpořený v rámci transformace.

Cíl č. 2: Zajištění větší provázanosti programů léčby a resocializace závislých osob a zdravotní péče – plnění probíhá

1. Opatření: Realizace informačních aktivit určených zejména pro praktické lékaře, pediatry a psychiatry zaměřené na předávání informací o poskytovaných službách a možnostech pomoci osobám závislým či závislostí ohroženým
2. Opatření: Provázanost sociálních, zdravotních služeb s cílem udržení kontinuální péče o klienta

3. Opatření: Provázanost adiktologických služeb s věznicemi a probační mediační službou s cílem udržení kontinuální péče o klienta a eliminace páčání trestné činnosti

1. Opatření: Realizace informačních aktivit určených zejména pro praktické lékaře, pediatry a psychiatry zaměřené na předávání informací o poskytovaných službách a možnostech pomoci osobám závislým či závislostí ohroženým

V rámci zmíněné reformy psychiatrické péče došlo k větší informovanosti a propojení sociálních služeb pro závislé osoby a zdravotnických týmů psychiatrické nemocnice i terénních týmů Center duševního zdraví.

Poskytovatelé protidrogových služeb ve svých lokalitách navazují komunikaci s dostupnými lékaři, vytváří letáky o zajišťovaných službách a distribuují je také do zdravotnických zařízení v regionu, prezentují své služby.

V rámci Krajské zdravotní a.s. v Masarykově nemocnici v Ústí nad Labem jsou realizovány adiktologické semináře pro lékaře, jež lekturuje adiktoložka z Adiktologické poradny Masarykovy nemocnice.

2. Opatření: Provázanost sociálních, zdravotních služeb s cílem udržení kontinuální péče o klienta

Jak bylo již zmíněno v cíli č. 1, DRUG-OUT Klub, z.s. zřídil v rámci svých adiktologických služeb od 22. 10. 2020 Adiktologický multidisciplinární tým. Jedná se o pilotní projekt trvající 18 měsíců realizovaný v rámci Transformace psychiatrické péče. Projekt je zaměřen na rizikové uživatele alkoholu, tabáku a nelegálních návykových látek od 15 let, včetně patologických hráčů, kteří trpí zároveň duševním onemocněním. Tým pracuje formou case managementu v modelu flexibilní komunitní péče, zaměřuje se na prevenci hospitalizace a pomoc krizi. Hlavním cílem je optimální společenská integrace a zdravotní i sociální zotavení klientů. Na konci října byla plánovaná úvodní tisková konference k nové službě, ale vzhledem k nouzovému stavu byla akce zrušena.

3. Opatření: Provázanost adiktologických služeb s věznicemi a probační mediační službou s cílem udržení kontinuální péče o klienta a eliminace páčání trestné činnosti

Poradenské a léčebné služby ve věznicích zajišťují některé protidrogové organizace v rámci registrovaných sociálních služeb odborného sociálního poradenství. Zaměřují se na podporu klienta v abstinenci a prevenci závislostí, dále na návrat do běžného života po propuštění z věznic s nabídkou možnosti návazných služeb. Smyslem programů ve věznicích je snižování pravděpodobnosti recidivy trestné činnosti a závislostního chování u osob ve výkonu vazby nebo odnětí svobody.

Most k naději, z.s. realizuje samostatný projekt služby penitenciární péče ve věznicích Nové Sedlo, Bělušice, Všehrady a Litoměřice, program je certifikován Radou vlády pro koordinaci protidrogové politiky ČR (dále také RVKPP).

DRUG-OUT Klub, z.s. zajišťuje penitenciární program v rámci Adiktologických ambulantních služeb ve vazební věznici v Litoměřicích a Bělušicích, zajišťují také službu pro příbuzné klientů v konfliktu se zákonem.

Během loňského roku proběhlo na krajském úřadě koordinační setkání k adiktologické péči ve věznicích, jehož se účastnili zástupci Generálního ředitelství Vězeňské služby ČR a zástupci odborné péče ze všech věznic.

Během nouzového stavu jsou programy ve věznicích omezeny uzavřením zařízení pro výkon trestu a stěžejní podpora klientů má korespondenční formu.

Oblast koordinace

Hlavní cíl - Stabilizovat a zkvalitňovat stávající systém koordinace protidrogové politiky

Specifické cíle:

1. Zajištění dostupné a kvalitní péče o osoby závislé a závislostí ohrožené v Ústeckém kraji ve všech oblastech prevence závislostí a udržení potřebné finanční podpory
2. Podpora a rozvoj systému koordinace na místní i krajské úrovni
3. Zvýšení informovanost veřejnosti o protidrogové politice v kraji a o síti protidrogových služeb

Cíl č. 1: Zajištění dostupné a kvalitní péče o osoby závislé a závislostí ohrožené v Ústeckém kraji ve všech oblastech prevence závislostí a udržení potřebné finanční podpory – plnění probíhá

1. Opatření: Zajištění základní sítě protidrogové prevence v Ústeckém kraji a udržení potřebného finančního zajištění
2. Opatření: Motivace obcí k spoluúčasti na financování protidrogové politiky
3. Opatření: Sběr dat a monitoring oblasti závislostí

Problematika nestabilního a vícezdrojového financování ve všech oblastech služeb je stálým problémem. Stabilní finanční podpora je předpokladem zajišťování dostupné péče pro celé spektrum klientů s problémem závislostí a také pro její potřebné posílení. Pro účinnou politiku v oblasti závislostí je také nezbytný aktuální přehled situace v kraji, který zabezpečí pravidelný sběr dat a informací. Na základě dostatečných informací lze plánovat potřeby a posilovat služby v oblasti závislostí.

1. Opatření: Zajištění základní sítě protidrogové prevence v Ústeckém kraji a udržení potřebného finančního zajištění

V kraji je poskytováno celkem 30 sociálních služeb protidrogové prevence, 28 služeb je součástí Základní sítě sociálních služeb Ústeckého kraje na období 2019-2021 a jsou spolufinancovány Ústeckým krajem. Jedna služba, Protidrogová poradna Varnsdorf, a kapacita nového Multidisciplinárního adiktologického týmu DRUG-OUT Klub jsou součástí Rozvojové sítě sociálních služeb Ústeckého kraje na období 2019-2021 a nejsou spolufinancované Ústeckým krajem. Přehled dostupných služeb, včetně kontaktních dat, je každoročně součástí Výroční zprávy protidrogové politiky, zároveň jsou informace dostupné na webu Ústeckého kraje v Sekci sociální péče a Protidrogová prevence, zde: <https://www.kr-ustecky.cz/kontakty/d-1731240/p1=204835>.

Konkrétní financování sociálních, zdravotních služeb z dostupných zdrojů pro cílovou skupinu osob se závislostí z hlediska snižování rizik nebo léčby a resocializace bylo uvedeno v předchozích kapitolách.

2. Opatření: Motivace obcí k spoluúčasti na financování protidrogové politiky

Jak bylo již uvedeno v kapitole Snižování rizik, je nadále nezbytné motivovat obce k podílu na spolufinancování protidrogové politiky. Více informovat zástupce obcí o aktuální situaci a potřebách protidrogové politiky, objasňovat význam služeb.

V dotačním programu Úřadu vlády je požadována povinná spoluúčast na financování projektu, která činí 30 % nákladů. Do spoluúčasti se započítává finanční podpora samospráv, tj. kraje

a obcí. Pro zajištění dostupné a kvalitní sítě adiktologických služeb, i vzhledem k potřebě spolufinancování, je tedy podstatná nejen stabilní finanční podpora kraje, ale také obcí.

3. Opatření: Sběr dat a monitoring oblasti závislostí

Odbor sociálních věcí zpracovává každoročně během prvního pololetí roku krajskou výroční zprávu protidrogové politiky za uplynulý rok. Zpráva obsahuje popis aktuální situace na drogové scéně v kraji, informace z oblasti místní i krajské koordinace protidrogové politiky kraje, údaje o finančním zajištění služeb a podrobnější statistické i popisné informace za jednotlivé typy služeb včetně kontaktních údajů. Výroční zpráva kraje slouží také každoročně jako podklad pro zpracování Výroční zprávy o stavu ve věcech drog v České republice, kterou vypracovává Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti ve spolupráci se Sekretariátem Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky Úřadu vlády České republiky. Výroční zpráva je umístěna na webu Ústeckého kraje v Sekci Sociální péče a Protidrogová politika. Vyvšuje se obvykle v červnu, poslední dostupná zpráva je za rok 2019. Výroční zpráva o realizaci protidrogové politiky v Ústeckém kraji za rok 2019 je přílohou č. 2 předloženého materiálu.

Odbor sociálních věcí předkládá každoročně orgánům kraje na vědomí zprávu o průběžném plnění krajské protidrogové strategie a zároveň předkládá také Výroční zprávu protidrogové politiky Ústeckého kraje za předchozí rok.

Všichni poskytovatelé protidrogových služeb předkládají svým donátorům závěrečné zprávy projektů, které obsahují nejen vyúčtování využití dotace, ale především mnoho informací a statistických dat z poskytování služby i z lokalit. Závěrečné zprávy služeb jsou pro protidrogového koordinátora cenným zdrojem informací pro zpracování výroční zprávy a pro přehled o aktuální situaci v oblasti prevence závislostí kraje.

Cíl č. 2: Podpora a rozvoj systému koordinace na místní i krajské úrovni – plnění probíhá

1. Opatření: Činnost pracovní skupiny pro protidrogovou politiku Ústeckého kraje
2. Opatření: Metodické vedení místních protidrogových koordinátorů a aktérů protidrogové politiky

Pro efektivní realizaci protidrogové politiky v kraji je důležitá koordinace aktivit na místní úrovni, posílení propojení všech aktérů protidrogové politiky zkvalitněním vzájemné komunikace a spolupráce (obce, instituce, služby). Je třeba podporovat zajištění kompetentních osob pro protidrogovou politiku na obcích III. stupně a metodicky je podpořit. Dále je žádoucí vytvářet příležitosti pro odborné vzdělávání v oblasti závislostí, jak pro pracovníky obcí, tak pro aktéry protidrogové politiky.

1. Opatření: Činnost pracovní skupiny pro protidrogovou politiku Ústeckého kraje

Pracovní skupina protidrogové politiky Ústeckého kraje“ ustanovena na základě usnesení Rady Ústeckého kraje č. 62/39R/2014 ze dne 29. 1. 2014. Členové jsou krajská protidrogová koordinátorka, zástupci poskytovatelů sociálních služeb protidrogové prevence, zástupkyně Psychiatrického oddělení Masarykovy nemocnice, dále se účastní stálí hosté (školský metodik prevence, pracovník prevence KŘPČR, zástupkyně KHS) a dle potřeby další odborníci zainteresovaných institucí. V roce 2020 proběhla 2 jednání pracovní skupiny.

2. Opatření: Metodické vedení místních protidrogových koordinátorů a aktérů protidrogové politiky

V rámci Krajského úřadu Ústeckého kraje je zřízena pozice protidrogového koordinátora, která je

zařazena do odboru sociálních věcí na oddělení sociální práce. Od února 2020 je pozice koordinátora vykonávána s úvazkem 0,4, na zbývajících 0,6 úvazku je koordinátorka začleněna do projektového týmu v projektu POSOSUK2 a POSOSUK3. Od října 2013 nedošlo na pozici ke změně pracovníka. Koordinátorka je členem poradního orgánu Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky Výboru zástupců regionů, na krajském úřadě vede Pracovní skupinu protidrogové politiky.

Na obcích s rozšířenou působností zabezpečují danou problematiku tzv. místní protidrogoví koordinátoři nebo osoby pověřené jako kontaktní osoby pro oblast závislostí. V roce 2019 mělo tuto pozici zajištěnou všech 16 obcí s rozšířenou působností. Pravidelně jedenkrát ročně je pořádáno Metodické setkání krajské koordinátorky s místními protidrogovými koordinátory. Mimo setkání probíhá vzájemná komunikace dle potřeby, dochází k průběžné informovanost ze strany kraje o aktuálním dění z protidrogové oblasti, o vzdělávacích akcích i činnosti krajského úřadu, k setkání dochází také v rámci metodických návštěv obcí. Úřad vlády, Odbor protidrogové politiky zpracoval v roce 2017 metodika realizace protidrogové politiky pro samosprávy, která může být účinným nástrojem v realizaci protidrogové politiky obce. V daném roce byla metodika distribuována na všechny obce III. stupně, dostupná je také elektronicky.

Z hlediska metodického vedení je koordinátorka v častém kontaktu s poskytovateli služeb, dle potřeb s obcemi a dalšími aktéry protidrogové politiky kraje. V rámci své činnosti vyjíždí koordinátorka na metodické návštěvy a monitoring služeb a lokalit, obvykle společně s manažerkou prevence kriminality, neboť jsou problematiky vzájemně propojené. V roce 2020 proběhla návštěva obce Dolní Poustevna, dále návštěva zařízení pro léčbu závislostí pro muže organizace Teen Challenge ve Šluknově a nové Protialkoholní a protitoxikomanické záchytné stanice v Teplicích.

Pro poskytovatele protidrogových služeb zapojených v individuálním projektu Ústeckého kraje byly uspořádány od roku 2019 na krajském úřadě zdarma akreditované 16 hodinové kurzy na tato témata: Individuální plánování v nízkoprahových službách, Motivační rozhovory a Základní kurz krizové intervence, kurzy probíhaly i v roce 2020.

Cíl č. 3: Zvýšení informovanost veřejnosti o protidrogové politice v kraji a o síti protidrogových služeb – plnění probíhá

1. Opatření: Realizace aktivní informační politiky v kraji zaměřené na problematiku závislostí a prezentaci fungující sítě služeb pro osoby závislé, závislostí ohrožené a jejich blízké

- prezentace protidrogové politiky Ústeckého kraje na pracovních setkáních (na obcích a jiných institucích, v rámci setkání na krajském úřadě – v roce 2020 setkání na krajském úřadě neproběhlo)
- informace o protidrogové politice kraje dostupné na webových stránkách Ústeckého kraje – krajského úřadu (sekce Sociální péče/Protidrogová politika)
- aktualizace údajů protidrogových služeb v Katalogu sociálních služeb Ústeckého kraje, včetně dostupné samostatné záložky „Protidrogová prevence“ s edukativními spoty
- účast na procesu komunitního plánování v Ústí nad Labem (koordinátorka členem koordinační skupiny pro závislosti a péče o duševně nemocné)
- průběžná aktualizace informací za ÚK na mapě pomoci na webovém portálu www.drogy-info.cz
- opatření provázáno s prezentací služeb (viz cíl č. 3. a 1. opatření v oblasti snižování rizik)